

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : รูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ผู้วิจัย** : พระครูภาวนาวชิรคุณ (วชิรินทร์ วชิรธมโม)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
- คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร, ศศ.บ., น.บ., พบ.ม., รป.ด.
 - : พระครูสังวรสุตกิจ, ผศ.ดร., พธ.บ. รป.ม., พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
- วันสำเร็จการศึกษา** :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดย ๑) ทำวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๐ รูป/คน ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ ๓) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ในวัดที่มีผลงานดีเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน ๑๑ วัด ใช้วิธีการจดบันทึกสิ่งที่เห็นจากสถานที่จริง และ ๔) ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๘ ท่าน ด้วยการยืนยันรูปแบบที่สร้างขึ้น และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๑๐ รูป/คน ที่ได้ทำการสุ่มมาจากระชากรจำนวน ๑,๔๓๙ รูป/คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์รายชื่อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง

ผลการวิจัยพบว่า

๑) องค์ประกอบของการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) ด้านการพัฒนาศาสนสถาน ๒) ด้านการพัฒนาบุคคลหรือบุคลากรภายในวัด ๓) ด้านการพัฒนานักกิจกรรมภายในวัด และ ๔) ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม จากการสอบถามพระสงฆ์และประชาชนทั่วไป พบว่า มีความคิดเห็นต่อทั้ง ๔

องค์ประกอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ คือ ด้านการพัฒนาศาสนสถาน อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา กิจกรรมภายในวัด ถัดมาคือ ด้านการพัฒนาบุคคลหรือบุคลากรภายในวัด และด้านการพัฒนา สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสุดท้ายตามลำดับ

๒) สภาพทั่วไปในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า วัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีโบราณสถาน โบราณวัตถุ จำนวนมาก ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน มีการอนุรักษ์โบราณสถานและ โบราณวัตถุให้อยู่ในสภาพที่ดี มีการพัฒนาบุคลากรและบุคคลภายในวัดให้สอดคล้องกับการเผยแพร่ พระพุทธศาสนาเชิงรุก มีการแต่งตั้งพระสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการวัดและมีการพัฒนาวัดไปแนวทางเดียวกัน โดยมีหน่วยงานราชการคอยให้ความรู้ผ่านโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุแก่พระสงฆ์ และได้รับงบประมาณจากสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมศิลปากร และอื่นๆ ในการสนับสนุน กิจกรรมและการปรับภูมิทัศน์วัดให้สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ และส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเน้น การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงปฏิบัติธรรม เชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และประวัติศาสตร์

๓) รูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้แก่ **รูปแบบที่ ๑** การอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุให้มีความมั่นคง แข็งแรง และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทยอย่างแท้จริง **รูปแบบที่ ๒** การพัฒนาทักษะทางด้าน ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ **รูปแบบที่ ๓** จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะเชิงปฏิบัติธรรม บูรณาการกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา **รูปแบบที่ ๔** บูรณาการวิถีชีวิตความเป็นไทย ร่วมกับศาสนาอื่นอย่างสันติสุข ด้วยกลยุทธ์ ๙ ประการ ๓๔ กิจกรรม ทั้งหมดนี้จะช่วยให้การพัฒนาวัดจะมีความเจริญรุ่งเรือง และกลายเป็นแหล่งการเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้นแบบที่ดีด้วย

Dissertation Title : The Temples Development Model Toward Tourism Place Culture Integration Ayutthaya Province

Researcher : Phrakhruphawanawachirakhun (Watcharin Vajiradhammo)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Busakorn Watthanabut B.A.,LL.B.,M.S.,D.P.A.

: Phrakhrusangwornsutakit, Asst.Prof., Dr. B.A., M.P.A., Ph.D.

Date of Graduation :

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the components for the temples development model toward tourism place culture integration Ayutthaya province 2) to analysis the generality for the temples development model toward tourism place culture integration Ayutthaya province and 3) to present the temples development model toward tourism place culture integration Ayutthaya province. The researcher used the mixed research method comprising both qualitative and quantitative approach. For the quantitative research , the study was conducted by collecting the data 313 persons. The simple size was calculated by using Taro Yamane formula. The samples were selected from Cluster Sampling. For qualitative research , the study was conducted by in-depth interviewing from 20 key informants , By then the researcher used the information receiving from the focus group discussion from 8 specialist.

The research findings were as follows:

1) Monks and people had opinion in the high level ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.324) and consider all aspects were in high level. The aspect as place development ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.357), activity development ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.339), Individual development ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.439) and environment development ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.358)

2) The generality of the temples development model toward tourism place culture integration Ayutthaya province found that The temple in there had many ancient remains and antiques which had identity and nice history that conform to took care with the monks who were proactive propagation and can to manage the temple by the unity and government supported for them.

3) The model for of the temples development model toward tourism place culture integration Ayutthaya province which represents as : 1. The ancient remains conservative 2. The culture and language skill development 3. The activity for

tourism that share the knowledge about history of ancient remains and antiques 4.
Integration with Thai folkway and other religion by 9 strategies.